

U S N E S E N Í

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Gottwaldem ve věci žalobce **OKD, a.s.**, se sídlem Karviná, Stonavská 2179, PSČ 735 06, IČ 268 63 154, zastoupeného Mgr. Petrem Kuhnem, advokátem se sídlem Praha 1, 28. října 767/12, PSČ 110 00 proti žalovanému: **1) New World Resources N.V.**, se sídlem Londýn, 115 Park Street, W1K 7AP, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, a **2) Zdeněk B.**, dat. nar. xxx, bytem xxx, zastoupenému Janem Kalvodou, advokátem se sídlem Praha 6 – Břevnov, Bělohorská 238/85, PSČ 169 00, **o zaplacení 24.546.499.252,- Kč,**

t a k t o :

Námítka nedostatku pravomoci a příslušnosti soudu České republiky k projednání a rozhodnutí věci, vznesená podáním žalovaného č. 2 ze dne 1.12.2016, se z a m í t á.

O d ů v o d n ě n í :

Předmět řízení

Žalobou ze dne 8.11.2016 se domáhá žalobce po žalovaných č. 1 a 2 společně a nerozdílně zaplacení částky 24.546.499.252,-Kč, která představuje část peněžních prostředků, které vyplatil žalobce žalované č. 1 jako své jediné akcionáře z titulu výplat podílu na zisku v celkové výši 65.273.405.025,-Kč. Z tvrzení obsažených v podané žalobě vyplývá, že žalovaná č. 1 byla v letech 2006 – 2014 jedinou akcionářkou žalobce. Na základě rozhodnutí jediného akcionáře, která jsou specifikovaná v podané žalobě, vyplatil žalobce žalované č. 1 dividendy ve shora uvedené výši. Rozhodnutí žalované č. 1 o rozdělení zisku a ostatních kapitálových fondů byla učiněna v rozporu s právními předpisy a dobrými mravy a byla proto nicotná. Výplata finančních prostředků na základě nicotných rozhodnutí valné hromady respektive jediného akcionáře zakládají na straně žalované č. 1 bezdůvodné obohacení. Konkrétní důvody, které vedou žalobce k závěru o nicotnosti rozhodnutí jediného akcionáře jsou specifikována v písemném vyhotovení žaloby a jejich rozbor není pro potřebu tohoto rozhodnutí nezbytný. Žalobce dovozuje, že k bezdůvodnému obohacení došlo i na straně žalovaného č. 2, který byl v rozhodné době většinovým vlastníkem a ovládající osobou skupiny žalobce. Na tomto závěru nic nemění skutečnost, že žalovaný č. 2 přijal peněžité plnění prostřednictvím jiné osoby. Vedle bezdůvodného obohacení

zakládají nárok žalobce na zaplacení žalované částky rovněž právo na náhradu škody, která byla chováním obou žalovaných žalobci způsobena. Odpovědnost žalované č. 1 opírá žalobce o ust. § 66 a odst. 3 obch. zák. a ust. § 66a odst. 14 obch. zák. Pravomoc českých soudů vychází podle žalobce z článku 4 odst. 1 ve spojení s čl. 7 odst. 2 a čl. 6 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu Rady (EU) č. 1215/2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Nařízení Brusel I.). Žalovaný č. 2 má bydliště na území České republiky a z toho důvodu může být dle čl. 4 odst. 1 Nařízení Brusel I. žalován u soudu v České republice. Pravomoc soudu České republiky vůči oběma žalovaným vychází i z čl. 8 odst. 1 nařízení, podle kterého, je-li žalováno více osob společně, může být osoba s bydlištěm v členském státě žalovaná u soudu místa, kde má bydliště jiný žalovaný, jsou-li právní nároky spojeny tak úzce, že je účelné je vyšetřit a rozhodnout o nich společně, aby se zabránilo vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí v oddělených řízeních. Jurisdikce českých soudů je založena i v čl. 7 odst. 2 Nařízení Brusel I., který zakládá pravomoc soudů podle místa, kdy došlo nebo může dojít ke škodné události.

Námítka nedostatku příslušnosti soudu

Žalovaný č. 2 vznesl svým podáním ze dne 1.12.2016 námitku nedostatku mezinárodní a místní příslušnosti soudu České republiky pro vedení řízení a požadoval podle § 104 odst. 1 o.s.ř. zastavení řízení vůči žalovanému č. 2. Ve svém podání uvedl, že otázku pravomoci a příslušnosti českých soudů ve vztahu k žalovanému č. 2 nelze posoudit podle Nařízení Brusel I. bis, neboť toto nařízení se vztahuje na určení sudiště osob, které mají bydliště v některém členském státě evropské unie. Bydliště žalovaného č. 2 se v současné době nachází ve Švýcarské konfederaci, kde se zdržuje s úmyslem zdržovat se zde trvale. Údaj žalobce, podle kterého je bydliště žalovaného č. 2 v České republice na adrese xxx, je tedy nesprávný. Za této situace dopadá na určení mezinárodní jurisdikce soudů pro řízení vedené proti žalovanému č. 2 Úmluva o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech podepsaná v Luganu dne 30.10.2007 (Luganská úmluva). K projednání a rozhodnutí věci jsou proto příslušné soudy Švýcarské konfederace podle čl. 2 odst. 1 Luganské úmluvy a čl. 6 odst. 1 Luganské úmluvy, případně soudy Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Jurisdikce soudů švýcarské konfederace podle čl. 2 odst. 1 a 6 odst. 1 je dána bydlištěm žalovaného ve Švýcarsku. Pravomoc soudů Velké Británie a Severního Irsku vychází z článku 6 odst. 1 Luganské úmluvy, který zakládá sudiště pro případ, že je žalováno více osob a jedna z nich má bydliště na území některého státu vázaného úmluvou. V případě, že je žaloba vznesena vůči více osobám nelze na věc aplikovat čl. 5 odst. 3 Luganské úmluvy podle kterého lze také žalovat osobu, která má bydliště na území některého členského státu ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události. Žalobce dovozuje, že v případě, že je žalováno více osob, má přednost aplikace čl. 6 odst. 1 Luganské úmluvy před čl. 5 odst. 3 této úmluvy, neboť se jedná o speciální úpravu pro případy, kdy je žaloba vznesena vůči více osobám.

Aplikace právní normy rozhodné pro určení příslušnosti soudu

Při hodnocení žalovaným č. 2 vznesené námitky nedostatku pravomoci a příslušnosti českých soudů soud nejprve vážil zda pro stanovení jurisdikce soudů pro řízení vedené s žalovaným číslo 2 použít nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) Č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen nařízení Brusel I bis) nebo Úmluvu o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech podepsaná v Luganu dne 30.10.2007 (dále jen Luganská úmluva II). Podle uvedených právních norem je pro rozhodnutí o jejich aplikaci určující bydliště žalovaného č. 2. Podle čl. 59 odst. 1 nařízení Brusel I bis a téhož článku Luganské úmluvy pro posouzení, zda má strana řízení bydliště na území členského státu, u jehož soudů byl podán návrh, použije soud své právo. V projednávané věci to znamená, že otázku, zda žalovaný má bydliště na území ČR, je třeba posoudit podle českého práva (srovnej 28 Cdo 797/2013). Komentář k občanskému soudnímu řádu, 1.vydání, C.H. Beck 2009 chápe pojem bydliště jako “místo pobytu fyzické osoby, ve kterém se zdržuje s úmyslem zdržovat se tam trvale. Bydlištěm je zejména místo, kde má fyzická osoba svůj byt, rodinu, popř. kde pracuje, jestliže tam také bydlí“ (srovnej 30 Cdo 444/2004). Z vyjádření žalovaného č. 2 je zřejmé, že se již několik let zdržuje ve Švýcarské konfederaci a na adrese uvedené v žalobě se nezdržuje. Z důkazů předložených žalovaným č. 2, zejména z listiny označené jako Potvrzení pobytu (Controle des habitants) vydaného Cizineckou policií, kontrolním úřadem obyvatel je zřejmé, že žalovaný č. 2 vlastní nemovitost ve Švýcarské konfederaci a jeho hlavní místo pobytu je evidováno na adrese uvedené v potvrzení. Z žalovaným předloženého vyjádření advokátní kanceláře BCC AVOCATS SARL je zřejmé, že děti žalovaného č. 2 docházejí do školy ve Švýcarsku a žalovanému č. 2 bylo uděleno oprávnění usadit se ve Švýcarsku. Na druhé straně náhledem do katastru nemovitostí vedeného Katastrálním úřadem České republiky soud zjistil, že žalovaný č.2 je evidován jako vlastník řady nemovitostí nacházejících se v České republice a jeho adresa uvedená v tomto registru odpovídá adrese uvedené v žalobě, tj. xxx. Z veřejných rejstříků soud zjistil, že žalovaný č. 2 je angažován v 7 právnických osobách, kde je evidováno shora uvedené bydliště v České republice. Tato adresa je uvedena i v notářském zápisu NZ 1906/2016 ze dne 12.12.2016, osvědčujícího rozhodnutí žalovaného jako jediného společníka společnosti Forum Karlín s.r.o. Manželka žalovaného paní Michaela B. je ve veřejném rejstříku evidovaná v 5 právnických osobách s adresou Pevnostní 930/12, Střešovice, 160 00, Praha. Z uvedeného vyplývá, že aplikovat shora uvedené vymezení pojmu bydliště na poměry osob, které vlastní nemovitosti a vyvíjejí podnikatelské aktivity v různých zemích je problematické, neboť majetkové poměry umožňují těmto osobám snadno měnit místo, kde se zdržují stejně jako úmysl zdržovat se v konkrétní zemi trvale. Jejich volba bydliště není omezena profesními ani ekonomickými bariérami a může být ovlivněna i tím zda se taková osoba cítí v dané zemi komfortně. Soud má za prokázané, že žalovaný č. 2 již několik let žije ve Švýcarsku a jeho děti navštěvují Švýcarské školy. Skutečnost, že žalovaný č. 2 vlastní nemovitost ve Švýcarsku a v této zemi se zdržuje je zřejmá i z mediálních výstupů předložených žalovaným a lze ji považovat za notorietu. Soud proto dospěl k závěru, že jeho bydliště je ve Švýcarské konfederaci. Svou úvahu o aplikaci právních norem rozhodných pro určení mezinárodní pravomoci soudu pro řízení s žalovaným č. 2 proto uzavírá tak, že bydliště žalovaného č. 2 je ve Švýcarské konfederaci a pro určení mezinárodní pravomoci soudů pro řízení s ním vedené jsou podle článku 2 odst. 1 Luganské úmluvy rozhodná kritéria uvedená v této úmluvě. Soud pro úplnost uvádí, že vymezení bydliště žalovaného č. 2 má význam z hlediska rozhodnutí o tom, podle které právní normy bude příslušnost soudu posuzována. Pro samotné rozhodnutí o tom, který soud je pro řízení o věci

příslušný však význam nemá, neboť příslušnost českých soudů není založena na místě bydliště žalovaného, ale na alternativním určovateli, kterým je místo soudu, kde došlo ke škodné události. Toto hledisko je obsaženo jak v Luganské úmluvě II tak v nařízení Brusel I bis.

Relevantní judikatura Soudního dvora Evropské Unie

Vzhledem k tomu, že otázka aplikace právní normy pro určení mezinárodní pravomoci a příslušnosti soudů pro řízení proti žalovanému č. 2 byla vyřešena v předchozím odstavci, bude se soud dále zabývat pravomocí českých soudů z pohledu pravidel uvedených v Luganské úmluvě. Při formulaci svých závěrů vycházel soud z důvodové zprávy k Luganské úmluvě zpracované profesorem Faustem P. a z judikatury Soudního dvora a právní teorie zabývající se aplikací pravidel pro stanovení jurisdikce soudů podle nařízení Brusel I bis. Judikaturu a právní teorii zabývající se aplikací pravidel podle nařízení Brusel I bis použil soud proto, že text Luganské úmluvy a nařízení Brusel I bis je v podstatě totožný. Dalším důvodem je nedostatek judikatury Soudního dvora, která by se zabývala určením soudní pravomoci podle Luganské úmluvy. Soud vycházel z níže citovaných právních názorů obsažených v rozhodnutích Soudního dvora Evropské unie.

Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 19. Dubna 2012, Wintersteiger, C – 523/10 bod 19 a ze dne 16.5.2013, Melzer, C-228/11, bod 25 : Slovní spojení místo, kde došlo nebo může dojít ke škodné události uvedené v článku 5. bodu 3 Nařízení č. 44/2001 vztahuje k místu, kde došlo k újmě, a zároveň k místu příčinné události v níž má tato škoda původ, takže žalovaný může být podle volby žalobce žalován u soudu jednoho nebo druhého místa.

Rozsudek ze dne 16. července 2009, Zuid – Chemie , C 189/8, bod 24, eData Advertising bod 40: Pravidlo příslušnosti stanovené v článku 5 bodu 3 Nařízení č. 44/2001 se zakládá na existenci zvlášť úzkého vztahu mezi sporem a soudy místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události, který odůvodňuje určení příslušnosti uvedených soudů z důvodu řádného výkonu spravedlnosti a užitečné organizace řízení. V oblasti deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti je soud místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události obvykle nepovolnější k rozhodnutí věci zejména z důvodu blízkosti sporu a snadnosti provádění důkazů.

Rozsudek Soudního dvora ze dne 12. května 2015 C – 352/13 Cartel Damage Claims bod 56: Článek 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že je-li od žalovaných usazených v různých členských státech v soudním řízení požadována náhrada škody v důsledku jediného a trvajících protiprávního jednání, na kterém se podíleli v několika členských státech, v různých obdobích a na různých místech a ke škodné události došlo ve vztahu ke každé údajné oběti samostatně a každá z nich si může na základě článku 5 bodu 3 zvolit, že podá žalobu buď u soudu místa, kde byla dotyčná kartelová dohoda uzavřena nebo případně místa, kde byla uzavřena zvláštní dohoda, kterou lze označit za příčinnou událost vedoucí ke vzniku tvrzené škody nebo u soudu místa jejího vlastního sídla.

Rozsudek C 147/12 ze dne 18. července 2013 ÖFAB Östergötlands Fastigheter AB bod 55: Výraz místo, kde došlo nebo může dojít ke škodné události uvedených v článku 5 bodě 3 Nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud jde o žaloby, jejichž cílem je určit, že člen představenstva a akcionář akciové společnosti ručí za závazky této společnosti uvedené místo se nachází v místě, s nímž jsou spjaty činnosti vykonávané uvedenou společností a finanční situace související s těmito činnostmi.

Právní závěry soudu

V článku 2 Luganské úmluvy je stanoveno obecné pravidlo příslušnosti soudu podle místa bydliště žalovaného ve státě vázaném úmluvou (*actor sequitur forum rei*). Vedle obecného pravidla upravuje úmluva v člancích 5 až 7 zvláštní pravidla, která žalobci umožňují, aby podal žalobu v jiném státě vázaném úmluvou. Příslušnosti uvedené v člancích 5 až 7 úmluvy odrážejí zásadu efektivitivy soudního řízení a budou odůvodněny, pouze existuje-li z procesního hlediska dostatečné spojení mezi sporem a soudem, kterému má být spor předložen, a to z pohledu shromažďování důkazů či vedení řízení. (viz důvodová zpráva profesora Fausta P. k Luganské úmluvě čl. 39). Z pohledu tohoto řízení jsou podstatné články 5 odstavec 3 a 6 odstavec 1 úmluvy. Článek 5 odstavce 3 připouští možnost žalovat osobu, která má bydliště na území některého státu vázaného touto úmluvou v jiném státě vázaném úmluvou ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události. Pojmu „delikt“ typově odpovídá nárok na náhradu škody, včetně nároku na odškodnění majetkové a nemajetkové újmy. „Kvazidelikt“ se od deliktu odlišuje tím, že ne vždy vyžaduje protiprávní jednání na straně žalovaného. Může jím proto být i nárok z bezdůvodného obohacení (srovnej 28 Cdo 797/2013). Uvedené zvláštní pravidlo je založeno na úzké vazbě mezi soudem a právním sporem a na snaze usnadnit řádný výkon spravedlnosti.

Článek 6 odstavec 1 Luganské úmluvy stanoví, že osoba, která má domicil na území některého členského státu, může být též žalována, je-li žalováno více osob společně, u soudu místa, kde má domicil některý z žalovaných, za předpokladu, že právní nároky jsou spojeny tak úzce, že je účelné je vyšetřit a rozhodnout o nich společně, aby se zabránilo vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí v oddělených řízeních. Pravidlo obsažené v článku 6 odst. 1 úmluvy je sice systematicky zařazeno v oddílu upravujícím zvláštní příslušnost, oproti ostatním pravidlům v tomto oddílu obsaženým, která uznávají spojení mezi sporem a soudem, však stojí na určovateli spojujícím žalovaného se soudem. Je tedy zřejmé, že se jedná o doplnění obecného pravidla obsaženého v článku 2 pro případ, že žaloba směřuje proti více žalovaným s bydlištěm v různých státech vázaných úmluvou. Smyslem tohoto pravidla je výhradně zabránit souběžnému vedení sporů v různých zemích o spojených právních nárocích a následnému vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí.

V rámci úvah o aplikaci shora uvedených ustanovení Luganské úmluvy se soud zabýval otázkou zda, při možné aplikaci obou článků Luganské úmluvy, platí názor žalovaného č. 2, že pravidlo obsažené v článku 6 odst. 1 úmluvy představuje speciální úpravu soudní příslušnosti v případech spojených žalob proti více žalovaným s bydlištěm v různých zemích úmluvy a vylučuje tak aplikaci ostatních pravidel obsažených v člancích 6 a 7 úmluvy. Tento výklad žalovaného vede k závěru, podle něhož by jurisdikce soudů České republiky byla v projednávané věci založena v případě samostatných žalob proti každému ze žalovaných,

v případě spojené žaloby by jí však článek 6 odstavec 1 bránil. Jeho důsledkem by byl stav, kdy by si žalobce v případě spojených žalob nemohl zvolit soud na základě vazby mezi soudem a sporem, ale výlučně na základě vazby mezi žalovaným a soudem. To je však v rozporu se smyslem příslušnosti na výběr dané, neboť z povahy této příslušnosti vyplývá, že je věcí rozhodnutí žalobce, zda ji využije či nikoliv (srovnej 28 Cdo 797/2013). Soud zastává názor, že možná aplikace více ustanovení Luganské úmluvy, která zakládají příslušnost různých soudů k projednání věci (čl. 2 odst. 1, čl. 5 odst. 3 a čl. 6 odst.1) nezakládají konflikt mezi těmito jurisdikcemi, který by jednu jurisdikci vylučoval, ale naopak dávají žalobci na výběr jurisdikci navíc.

Názor soudu nachází oporu i v judikatuře Soudního dvora. V článku 13 rozsudku Soudního dvora C- 352/13 z 21.5.2015 je uvedeno, že v případě mezinárodní příslušnosti na základě ustanovení čl. 5 bodu 3 a čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001 může žalobce žalované v původním řízení žalovat před jedním ze soudů příslušných na základě uvedených ustanovení. Příslušnost může být vyloučena jen na základě článku 23 nařízení. Tento názor znovu zaznívá také v bodu 56 tohoto rozsudku. Závěr soudu o jeho příslušnosti založena podle ustanovení § 5 odst. 3 nařízení nachází oporu i v zásadách na kterých nařízení Brusel I ibis a potažmo Luganská úmluva stojí. Pravidlo zvláštní příslušnosti soudu, upravené v čl. 5 bodě 3 nařízení, je založeno na existenci zvláště úzkého vztahu mez sporem a soudy místa, kde došlo ke škodné události. Ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti má totiž soud místa, kde došlo ke škodné události, obvykle nejlepší předpoklady pro rozhodnutí, a to zejména z důvodu blízkosti sporu a snadnosti provádění důkazů. Je tedy obvykle nejpovolanější k rozhodnutí ve věci (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 25.10.2012, Folien Fischer a Fofitec, bod 38, C 133/11, rozsudek C.189/08 ve věci Zuid-Chemie BV a rozsudek C-147/12 ze dne 18.7.2013). Účelem článku 6 bodu 1 úmluvy je zabránit vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí v řízeních vedených odděleně o úzce spojených nárocích proti žalovaným s bydlištěm v různých členských státech. Tento účel je v řízení vedeném společně proti oběma žalovaným u Krajského soudu v Ostravě nepochybně naplněn. Tento soud má také nejlepší předpoklady pro vedení řízení z hlediska blízkosti sporu, snadnosti provádění důkazů.

Při úvaze o možné aplikaci článku 5 odst. 3 úmluvy se soud zabýval vymezením místa, kde došlo v projednávané věci ke škodné události. Dle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské Unie platí, že „slovní spojení, kde došlo nebo může dojít ke škodné události“ se vztahuje k místu, kde došlo ke škodě, a zároveň k místu, kde došlo k příčinné události, v níž má tato škoda původ, takže žalovaný může být podle volby žalobce žalován u soudu jednoho nebo druhého místa (srovnej rozsudek ve věci Melzer, EU: C-305/2013). Škoda, která podle žalobních tvrzení spočívá ve výplatě finančních prostředků z účtu žalobce, vznikla žalobci, který je českou právnickou osobou se sídlem v Ostravě. Ke škodné události ve smyslu článku 5 odst. 3 Luganské úmluvy došlo tedy v Ostravě v České republice. Příslušnost Krajského soudu v Ostravě lze opřít i o rozhodnutí Soudního dvora C-147/12 ve věci ÖFAB Östergötlands Fastigheter AB, která se projednávané věci obsahově blíží a kde předmětem původního řízení před národním soudem byla žaloba věřitele akciové společnosti, která nebyla schopna hradit své závazky, na určení, že člen představenstva a akcionář této společnosti ručí za její závazky. Soudní dvůr dovodil, že místem kde došlo ke škodné události je místo, s nímž jsou spjaty činnosti vykonávané touto společností a finanční situace související s těmito činnostmi. Tímto místem je v projednávané věci sídlo žalobce.

Na základě shora uvedených úvah dospěl soud k závěru, že příslušnost soudů České republiky k projednání a rozhodnutí ve věci je založena na základě ustanovení § 5 odst. 3 Luganské úmluvy a námitku žalovaného č. 2, kterou se dovolává nedostatku jurisdikce českých soudů a zastavení řízení zamítl.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení lze podat odvolání do 15-ti dnů od jeho doručení k Vrchnímu soudu v Olomouci prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě.

V Ostravě dne 01.02.2017

Za správnost vyhotovení:
Hana Novotná

JUDr. Petr Gottwald
samosoudce